

ОСТАННІ ВІСТІ

Вівторок, 9 листопада 1965

В АМЕРИЦІ

КОЛИШНІЙ ПРЕЗИДЕНТ ДВАЙТ Д. АЙЗЕНГАВЕР НЕ СПОДІВАНО ЗАХВОРІВ НА СЕРЦЕ вночі о год. 12-ї, і о год. 2-ій по півночі 9-го листопада його перевезли до армійського шпиталю у Форті Гордон. Президент Айзенгавер перебував на відпочинку в Огесі, Джорджія. Покищо не знати, чи колишній президент занедужав на серце чи на недиспозицію шлунка. При недолужку з три лікарі. Спеціаліст від серцевих недуг має прибути з Вашингтону. Айзенгавер хворів на серцеву атаку в 1955-му році. Пані Айзенгавер з в шпиталі. В ранніх годинах у вівторок повідомляли, що пацієнт не відчував болів і спить. Айзенгавер має 75 років.

СЕКРЕТАР СКАРБУ ГЕНРІ ФАВЛЕР ОСТЕРІГАС
ПРОТИ ЗВІЛЬЩУВАННЯ ЦІН на товари, бо це може
збільшити інфляцію в ЗДА, легкий тиск якої відчувасться
в американській економіці. Секретар скарбу промовляв на
зборях Економічного Клубу в Нью Йорку. Фавлер ска-
зав, що збільшення ціл на товари с небезпечне голов-
ним чиним тепер, коли ЗДА с втягнені у війну у В'єтнамі.
І внаслідок цього зривається відношення між запасом
товарів і запотребуванням. Одночасно у Вашингтоні йде
гостра дискусія між урядом і алюмінієвими корпораці-
ями, які збільшили ціни на алюміній, а уряд випустив
200.000 тонн алюмінію на ринок до дотеперішній ціні.

В КАТАСТРОФІ ЛІТАКА АМЕРИКАНСЬКИХ ЛІНІЙ ЗГІНУЛИ 58 ОСІБ, ВРЯТУВАЛИСЯ 4. Літак вилетів із Нью Йорку і недалеко міста Сінсіннєті в Огайо під час бурі з громами налетів на гору. Літак горів 4 години після катастрофи, і в ньому були пасажери і залоза. З сусідніх міст Огайо і Кентакі поспішили на рятунок амбуляncias, але немає надії, щоб хтось із 58-ох був ще живий. 4 особи були вивінені з літака. Одна з них була ще притомна і сказала до фермера, який прибув на місце катастрофи: "Ми не бачили вершка гори". Літак мав прелезтитися на близькій лєтовниці, але ґрім його запалив і він експлуодував.

РОСИЙСЬКИЙ КНЯЗЬ ФЕЛІКС ЮСУПОВ ПРОГРАВ ПРОЦЕС ЗА ВІДШКОДУВАННЯ В СУМІ \$1,5 МЛН
Ю.А., якого він домагався від Колумбія Бродекстінг Систем за те, що невірно представлено справу вбивства черця Распутіна, якого Юсупов вбив в 1916 році в своєму паладі в Петербурзі. 78-річний князь не міг доказати, що телевізійна компанія порушила його приватне життя, фізуючи справу вбивства Распутіна, про що Юсупов написав окрему книжку. Князь твердив, що фільм невірно представив ролі його жінки, яка, згідно з фільмом, мала бути причиною для Распутіна, щоб затягнути його до паладу Юсупова.

Д-Р ВОЛТЕР ГЕЛЛЕР ПІДТРИМУЄ УРЯД ПРЕЗИДЕНТА В СПРАВІ ЦІН НА АЛЮМІНІЙ. Як відомо, деякі алюмінієві компанії впродовж збільшити ціни на алюміній та алюмінієві вироби на півцента згідно на одного цента за один фунт. Уряд з проти цього збільшення, уважаючи його за інфляційне. Щоб не допустити до збільшення ціл, уряд кинув на ринок 200,000 тонн алюмінію по теперішніх цінах. Д-р Геллер, колишній голова Ради Економічних Дорадників Президента заявив, що алюмінієві корпорації не мали права збільшувати ціни на алюміній і алюмінієві вироби.

Y CBITI

ФРАНЦУЗЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ШАРЛЬ ДЕ ГОЛЛЬ ПОВІДОМІВ через міністра інформації Алена Пейрефита, що коли його переберуть у виборах 5 грудня ц. р. на президента Франції то він суцільниме цілу 7-річну каледцію. Загалом думали, що 75-річний де Голль хоче, щоб його тепер вибравли, на те, щоб за рік-два зректиси. Де Голль користується тепер добром здоров'ям, але в його віці не можна робити пляни на 7 років наперед — твердять його противники.

ПОЛІТИЧНА КОМІСІЯ ГЕНЕРАЛЬНОЇ АСАМБЛЕЇ ПРИЙНЯЛА 83 голосами резолюцію всімх нествальних країн, яка поручає Женевській конференції розроблення, яка має зійтись знову в січні наступного року, щоб вона прийняла міжнародний договір проти поширення атомової зброї. За ту резолюцію, вдержану в дуже загальних фразеології, голосували однакові ЗДА, як СССР. Зате між пістмиа державами, які стримались від голосування, була Франція, яка бойкотує ввесь час загдану Женевську конференцію розроблення та не підписала договору про заборону всіх ядерних експериментів, за винятком підземних.

БІЛЬШІСТЬ СОЦІАЛІСТИЧНОГО УРЯДУ В БРИТАНІЇ СКОРЧИЛАСЯ до одної особи після того, як на серцеву атаку помер 53-річний парламентарний посол Генрі Солломонс, член соціалістичної Лейбор партії. Одлак уряд сподівається виграти в додаткових виборах у двох виборчих округах, ще поки відбудеться будь-яке голосування в парламенті, що могло б спричинити упадок уряду.

БРАТІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ГАРОЛД ВІЛЬСОН ЗАПРОСИВ прем'єра Родезії Алена Сміта приїхати до Лондону на переговори в справі задуманого проголошення самостійності Родезії. Уряд Алена Сміта веде біло-раєвську політику, завдаючи поліційними методами всяку опозицію проти неї. Тому речники 4-мільйонної чорної більшості в Родезії, як і всі інші африканські держави погрожують репресіями у випадку проголошення такої незалежності. Тим часом прибув до Лондону головний суддя Родезії, Ю. Відл, передбачений на голову королівської комісії для цієї справи.

У НІПЕРС С БЖЖ 50 ВЕНТИХ внаслідок демонстрацій проти пофальшування останніх тамошних виборів в користь керівної урядової партії. Хоч загалом передбачувано, що опозиція виграє у виборах, проте проголошено перемогу урядової партії у відношенні до опозиції, як 3:1. Опозиція твердить, що пофальшування перевели масово призначених урядом голови виборчих комісій. Підпали будинки, автомобілі і крамниці, грабунок і саботажні акції спричинили вже шкоду на 560.000 дол. Уряд намагається звести спокій поліційними методами.

**ІНДІЯ ВІДКЛИКАЄ БІЛЬШІСТЬ 3-ПОСЕРЕД СВО-
ГО 150 ЧЛЕНІВ** амбасди в Пакистані. Індія і Пакистан
відкинули вже, нібито на... консультацію... своїх високих
комісарів, які с насправді амбасадорами в тих країнах.
Газети не виключають, що Індія і Пакистан зрівнув
діпломатичні взаємини. Індійський прем'єр Лял Багатур
Настрі заповів, що індійці силою викинуть пакистанців з
усіх позицій, що їх ті останні зайняли на індійській терит-
рії в ході останньої війни. якщо Пакистан не відкличе
х добровільно.

Президент Джансон підписав закон про допомогу академічному шкільництву

Сан Маркос, Тексас. — Президент Джансон 8-го листопада підписав історичний закон про федеральну допомогу коледжам і університетам, на яку то ціль федеральна скарбниця має видати впродовж трьох років поважну суму — \$230 000 000. Підписання цього закону відбулося в тому коледжі в Сан Маркос в Тексасі, в якому Джансон 35 років тому закінчив студії. Студенти цього Південно-західного Тексаського Стейтського Коледжу оваційно вітали свого найславнішого випускника. Промовляючи в коледжі, Президент хвалив першу сесію 89-го Конгресу, який зробив для освіти, для побо-рювання негуді і для бороть-би проти збоготи більше, як якийнебудь сенія Конгресу в історії ЗДА. «Численні лю-ди, казав Президент, япро-довж багатьох років тведи-ли, що освіта і здоров'ялюдини не належать до тсправ, якими має займатисяфедеральний уряд». І такіробом наші школи не моглрозвиватися, наші хворі немали потрібної опіки і нашізбогі попадали в розпач. «Але тепер, в 1965-му роціми припинили балакати проті справи і почали діяти». Президент сказав 3 500 студентам коледжу і професорам, що новий закон про допомогу школам вможливити 140 000 студентам студіювати в коледжах, хоч вони не мають на це своїх грошей. Студенти зможуть діставати стипендії, позика та можливість заробітку як теж можливість після закінчення середньої школи (гай скулупродовжувати свою освіту коледжам та університетам).

Литовці, естонці й лотиші влаштовують маніфестацію і протестаційний похід до ООН

Нью-Йорк. — В суботу 13 листопада ц. р. відбувся тут в Медисон Сквер Гарден велика політична маніфестація, алаштована заходом литовських, латвійських та естонських національних організацій і представництв для залпроtestування перед світом проти поневолення Московією Литви, Латвії та Естонії, які то держави загарбала Москва двадцять і п'ять років тому. Після маніфестації відбувся із Гаммаршильд Пляза до будинку Об'єднаних Націй протестаційний похід, у висліді якого представники названих народів передають керівникам ОН „Апелі до совісті Об'єднаних Націй“, що його підписали видатні представники американського громадянства та багатьох поневолених Московією народів, в тому й українського — сл. п. р. Степан Витвицький та український католицький єпископ Стефмодур Йосиф Шмондук. В маніфестації і в похіді візьмуть участь також організації і представництва інших поневолених Московією народів, між ними й українці. Маніфестація в Медисон Сквер Гарден почнеться в суботу о год. 12-ій вночі. Крім промов буде також і місцевіа програма.

**Чотирнадцята Конвенція Союзу Українок
Америки відбудеться в Нью Йорку
в днях 25-28 листопада ц. р.**

Нью-Йорк. — XIV-та Конвенція Союзу Українок Америки, яку намічено на дні 25-28 листопада в готелі Статлер-Гілтон при 33-ій вулиці і 7-ій Авеню в Нью-Йорку, відбувається під кличем „Зберігаймо спадщину українського жіноцтва“. Цьогооріч Конвенція замітна зокрема тим, що вона сходиться із 40-літнім існуванням Союзу Українок Америки. Велику частину програми буде присвячено діловим нарадам та організаційним питанням. Гості та ширше громадянство матимуть змогу брати участь у низці доповідей, панелів а також і в спільних обідах. Спеціальною імпрезою буде Бенкет в залах райнському Інституті Америки відбувається панель на тему „Зберігаймо силу нашої го спелення“. В суботу 29 листопада буде продовження конвенційних нарад і після обіду сесія англномовни відділів з доповіддю на тему „Пзнаваймо корінн нашого походження" та сесія молодечих відділів з доповіддю про завдання української жіночої молоді в ЗПА. Увечері в суботу буде конвенційний бенкет в готелі Статлер. Енеділю після Богослуження в українських церквах буде вибір нової Головної Управи СУА й ухвалення резолюцій.

ЩЕ ПРО ПОХОРОН С. П.
Д-РА С. ВІТВИЦЬКОГО

Крім згаданих у нашому попередньому звітненні на міжнародній конференції, що відбулася в Києві 1997 року, Президент УНР С. Витвицького від Української революційно-демократичної Повстанської армії, Дмитро Павличко.

Рестрація делегаток на Конвенцію буде відбуватися в четвер і в п'ятницю 25-26 листопада. Відкрита Конвенція в п'ятницю о год. 10 ранку. Цього ж дня, після пленарний нарад, в Україні будуть відкриті в Києві Партії і від складеної Полтавської землі, що дала українському народові Симона Петлюру і Андрія Лівича, якого, голова Координаційного Рада й заступник генерального Секретаря УРДШ — Микола Степаненко.

Маруся Е. Бек перемогла у виборах

Детройт, Міш. (І.Б.) — Не
зважаючи на гостру кампа-
нію ведену проти неї т. зв.
протинеґритянськими „лібе-
ральними” групами, в тому і
зобом місцевими щоденни-
ками, Маруся Е. Бек була
переміщена на нову 4-літ-
ню каледню до Міської Ра-
ди в останніх виборах, що
відбулись 2 листопада в
місті Дітройті. Маруся Бек,
хоч і не була обрана на пре-
зидента Ради, все таки одер-
жала понад 218 тисяч голо-
сів, що служить доказом її
незвичайної популярності
серед мешканців міста. Два
її однодумці в Міській Раді
прогнали. Найбільшу під-
держку одержала вона від
домовласників, але й укра-
їнці пішли масово до вибор-
чих урн та віддали свої го-

лоси на неї. Перемога Ма-
русі Бек викликала велике
захоплення не тільки серед
української громади, але й
серед всіх етнічних груп, бо
вона знову стає їх репрезен-
таткою.



Маруся Бек



Маруся Бек

**РОЗПОЧАЛИСЯ ДЕБАТИ НАД
ЧЛЕНСТВОМ КОМУНІСТИЧНОГО КИТАЮ
В ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЯХ**

Об'єднані Нації. — В по-
недлюк 8 листопада ц. р.
ж, між на 5-й з черги Ге-
неральній Асамблеї Об'єд-
наних Націй, почали дебату-
вати над справою допущен-
ня чи недопущення Кому-
ністичного Китаю до Об'єд-
наних Націй. Головними
„спонсорами“ теперішнього
внеску були комуністична
Альбанія, єдиний європейсь-
кий сателіт Пейпінгу, та
„нейтральні“ Камбоджа, яка
від кількох років щораз
більше нахваляється своєю
„византською“ Комуністичним
Китаєм. Галім Будю з Аль-
банії був головним речником
прихильників допущення
китайських комуністів до
ООН. Він використав нагоду,
щоб залягти однаково проти
„американських імперіалі-
стів“, які ніби задля збере-
ження своїх „імперіалістич-
них“ інтересів та підпоряд-
кування собі Об'єднаних На-
цій не хочуть допустити ту-
тешнього Комуністичного Китаю,
як теж лявся проти „на-
ціоналістичної ренегатської
лінії“ Чіанг Кай-шека, себ-
то Вільного Китаю на Фор-
мозі (Тайвань). По тій самій
лінії промовляв представник
Камбоджі Гуот Самбат. Со-
ветський амбасадор Микола
Федоренко підтримував також
справу допущення Комуні-
стичного Китаю до ООН, за-
являвши, що крім ЗДА — всі
інші великодержави, по-
криваючи члени Ради Безпеки
ООН, Британія, Франція і СС-
СР зберігають дипломатич-
ні взаємини з Пейпінгом та
стоять на принциповому ста-
новіщі, що Комуністичний
Китай повинен належати до
Об'єднаних Націй. Рішувче
становище проти допущення
Комуністичного Китаю до
ООН сформулював амбасадор
ЗДА Артур Голдберг, який
перестеріг, що Комуністич-
ний Китай в Об'єднаних На-
ціях був би чинником пов-
ного розкладу тієї органі-
зації. Голдберг покликнувся

найбільше на власні заяв-
ки комуністичних вождів.
Він пригадав недавню заяву
Чу Ен-ляя, що Африка є
„зрілою до революції“, та
запитував, котру саме афри-
канську країну мав Чу Ен-
лай в першу чергу на увазі,
як має виглядати та афри-
канська революція, керована
з Пейпінгу. Голдберг під-
креслив, що прийняття Ко-
муністичного Китаю до Об'є-
днаних Націй рівнялося би
капітуляції перед шаханже-
м та нагородженню найбіль-
ших сучасних палачів війни
за їхню воєнничу поставу.
Комуністичний Китай ріше-
ний зруйнувати той порядок
світу, що його Об'єднані На-
ції будували й берегли впро-
довж 20-ох років. Комуні-
стичний Китай стоїть на тому
принциповому становищі, я-
ке власне є яскраво проти-
лежне до головного принци-
пу, на якому спирається вся
ідеологічна структура ООН.
Вся її реальна політика: що
збройною силою не можна
не вільно розв'язувати ні-
яких міжнародних проблем.
Пейпінг власне й пропонує
культ збройної сили, як за-
собу розв'язання конфліктів
та поширювання комуні-
стичної ідеології. По тій са-
мій лінії промовляв також
речник Вільного Китаю Лю
Чіанг: під час його промови
демонстраційно а б сентува-
ли всі комуністичні пред-
ставники. ЗДА й інші краї-
ни, що протривають допу-
щення Комуністичного Ки-
таю, вважають, що ця спра-
ва має „особливу вагу“ і то-
му вимагає більшості дво-
х третин членських держав.
Коли б Генеральна Асамб-
лея прийняла до такого
становища, то справа прий-
няття Комуністичного Ки-
таю напевне перепала б.
Коли ж рішала б значиня
більшість, то значить переба-
чають, що одна або друга
сторона перемаже мінімаль-
ною кількістю голосів.

Канадійські вибори не дали Пірсонові парламентарної більшості

Оттава. — Вибори з 8-го листопада не дали канадійському прем'єрові Лестеру Пірсону такої більшості, щоб він міг урядувати, спираючись на свою Ліберальну партію, не потребуючи підтримки якоїсь меншої партії. Два місяці тому Пірсон роз'яснював буз Палату Громад і розпачав нові вибори, щоб партію повну парламентарну більшість, яка дозволила йому на довгий мст планувати внутрішню її закондону політику. В ранніх годинах 9-го листопада радіові станції повідомляли, що проурадова Ліберальна партія дста-ла 129 послів, а до більшості треба 133 голосів, ба Парлямент мас 265 місць. Таким чином в Канаді при владі надалі буде уряд меншости, який не матиме потрібної стабільности для праці. Консервативна партія колишнього прем'єра Джана Діфенбекера, на основі неповних виборчих вислідів, скріпилася на 10 послів, але і вона не мас більшості. Перед виборами вона мала 93 послів. Діфенбекер вів за собою виборчу кампанію, подорожуючи 32 000 миль та виглосивши 75 промов, закликаючи виборців „зробити лад в Оттаві“.

У В'єтнамі продовжуються завзяті бої

Сайгону. — Про завзятий характер в'єтнамської війни відчать бої, які відбулися а суходолі і в повітрі — в одному тільки дні, минулого понеділка (у В'єтнамі був оді вже вівторок). У так ваний зоні „Д" за 30 миль а північ від Сайгону велась ілюденна битва, а якій по американському боці боролись воьки 173 парашутної бригади та першого австралійського піхотного куреня. Після битви нарахowano на ойовищі 391 тіло комуністів, — деякі з них були без даягів, що їх вистигли стягнути оцілілі партизани, але не встигли забрати збитих, як це з-правила роблять. Подо американських втрат о вони були — за офіційним комуністичним — „попирвані". Переведено теж nowo два латини — вже вийшли і шостий впродовж вох днів — проти ракетних тановищ у Північному В'єтнамі. Внаслідку налетів проти тановищ протилегаютьських ракет — знищено сім аких тановищ, однак втрачено шість американських ітаків. У понеділковому налеті брали участь бомбо-

Громада в Джерзі Сіті відзначила роковини Листопадового Зриву

Джерзі Сіті. — Місцева Українська Громада із своїм Відділом Українського Конгресового Комітету у проводі відзначила минулої неділі, 7-го листопада, роковини Листопадового Зрину традиційним святом - концертом, що відбувся тут у великій залі Українського Народного Дому в популярних годинах. Прямовцем на тому святі мав бути д-р Володимир Каліна, який на передодні свята помер у Нью Йорку. Його пам'ять пошанувала місцева українська громада вставанням у міській та хвилинною мовчанкою. Свято відкрила коротким словом голова Відділу УКГД, дир. Маріян Корса, а о. д. е. канд. Антін Бояс провів молитву за український народ та успіх його змагань до волі й незалежності. Святоточне слово виголосив сестричак д-р Іван Козак. Ускладнивши програму виконавці місцева молодь. Відповіді до нагоди вірші декламували Гануся Вох, Ірина Купий, Анна Дидик — молоді члени СУМА, а відповідей на мелодії на фортепіано виконали учні УМІ Оксана Борчих та Ірина Савчин. Пластова молодь виконала Листопадовий монтаж аранжировці пл. сев. Ольги Парубчак.

Окружний Комітет Відділів УНС Рочестеру
відбув наради, плянує посилену працю

Рочестер, К. П. — В суботу, 6-го листопада, тут в Українському Америкаанському Клубі відбулися організації наради Окружного Комітету Відділу УНЄОуюзу, в яких взяли участь гол. предсидник Йосип Лісигор, гол радний Василь Гуссар і репрезентанти сімох Відділів УНЄОуюзу з Рочестеру й околищ. Наради відкрив і йогои проводив голова Окружного Комітету Василь Гуссар, а секретар Комітету Вол. Гаврилук прочитав протокол з попередніх зборів. П. Й. Лісигор у своєму слові зверну

В Нью Йорку відбувається виставка
образів, дарованих мистцями Пластові

Нью-Йорк. — Виставка образів 17 визначних українських малюрів відбуватиметься під цю пору в приміщенні Товариства та Кредитки «Самопоміч» при 98 Друга Евню в Нью-Йорку. Всі ці мистці подарували свої образи на користь громадського діло — перебуваючи в владштування новонабудованого Платового Дому в Нью-Йорку. Ці образи будуть розповсюджені на Платових Вечеринках, які відбуватимуться в найближчому суботу, 13 листопада 1945 р.

Л. М. Клюб в Нью Йорку влаштовує обговорення 3'їзду Журналістів

В найближчу п'ятницю 12 листопада ц. р. в Літературно-мистецькому Клубі в НЮ Йорку відбудеться вечір, присвячений недавньому І-му з'їздові українських журналістів Америки і Канади. В програмі — обговорення того з'їзду з участю кількох головних його організаторів і учасників. З короткими інформаційними доповідями та в дискусії над ними вис-туплять редактори А. Драган, І. Кедрир, Р. Кришталський, М. Понеділок, В. Ржепецький. Ціллю вечора є бажання Управління Літературно-мистецького Клубу познайомити ширше українське громадянство з першим з'їздом українських журналістів, який з участю понад сто діячів преси відбувся 30 і 31 жовтня ц. р. на Союзіаі.

В Києві відбувся похорон І. Педанюка, що загинув у Нью Йорку внаслідок „нещасного випадку”

Київ. — Як повідомляє "Радянська Україна" з 3-го листопада ц.р., тут відбувся державний похорон Івана Марковича Педанюка, члена делегації УРСР до ООН та голови комітету в справах преси при Раді Міністрів УРСР. Іван Педанюк помер у Нью Йорку внаслідок "нещасливого випадку", що його "Рад. Україна" й інші київські газети ближче не описують. В доповненні до короткої вістки про випадок з І. Педанюком, поданої американським ко ну пресою, з ю йоркським "Дейлі Нюз" з 1 листопада ц.р. подав був таку вістку:

...Урядовець української делегації до Об'єднаних Націй помер учора внаслідок розбиття голови, що правдоподібно сталося під час упадку по сходах з одного поверху в палаті місії на Лонг Айленді. Насавська поліція початково мала підозрювати щодо причини смерті 48-літнього Івана Марковича Педанюка. Її скептицизм був результатом того, що українські урядовці відмовлялися їй дозволити вийти до збудованого в григоріанському обчисленні розкладження в офіційних висвітленнях здається, що Педанюк намагався змінити жарівку в білярдовій кімнаті на першому поверсі. Він втратив рівновагу, впав через перегороду сходами вниз на цементову дошку, що прилягала до басейну в пивниці. Речник української делегації сказав поліції, що Педанюк приїхав до цієї країни недавно та що він ще не був ознайомлений з розкладом дня. Педанюк був одружений та батьком двох дітей».

СВОБОДА

UKRAINIAN NEWSPAPER PUBLISHED DAILY EXCEPT SUNDAYS, MONDAYS & HOLIDAYS (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07310.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1136 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year \$12.00; six months \$6.25; three months \$3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year \$14.00; six months \$7.50; three months \$4.00. For U.S.A. members monthly \$5.00.

Address: "СВОБОДА," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Апел до сумління світу

Двадцять п'ять років тому, в літні місяці 1940 року, довершено в Москві один із найбільших злочинів в історії міжнародних відносин — знищення незалежності трьох балтійських держав Естонії, Латвії і Литви. Користуючись започаткованою гітлерівською Німеччиною зброєю агресії проти Польщі, Голландії, Бельгії, Франції й інших країн Європи, більшовицька Москва в зрадницький спосіб окупувала того року територію названих балтійських держав, ліквідувавши їх легальні, обрані сповідною волею населення уряди, і депортувала десятки тисяч патріотів у Сибір та інші області СРСР.

Совєтська агресія проти Естонії, Латвії й Литви була потоптанням не лише міжнародних трактатів, що їх підписали також і Совєти, але й запереченням здійснюваних Лігою Націй ідей про самовизначення всіх народів і брутальним порушенням принципів, що лягли в основу пізньої міжнародної організації Об'єднаних Націй. Своєю злочинною анексією балтійських держав Москва заперечила будь-яку можливість довіри і співпраці між державами світу, і тому ні ЗДА, ні багато інших держав не визнає це й досі фактичною анексією балтійських держав в систему Совєтського Союзу і визнають далі дипломатичні представництва цих держав за єдинозаконну їх репрезентацію.

Не зважаючи на таке принципове ставлення до факту брутального поновлення трьох незалежних держав, ні держави вільного світу, ні створені ними Об'єднані Нації не започаткували ніяких конкретних заходів у справі звільнення балтійських держав з-під московської окупації. Існуюча в рамках Об'єднаних Націй Комісія 24-ох держав розглядає колоніалізм не взяла ще й досі на порядок дня справи балтійських держав, не визнає хоч би в теорії конечності відновлення їх державної незалежності і суверенності. В такій ситуації світ поволі забуває про те, що названі держави, як і багато інших країн і народів, чекають ще й досі на застосування у відношенні до них права на самовизначення, що єдино тільки може бути гарантією міжнародної коєкзистенції і світового миру.

Використовуючи нагоду 25-ї річниці совєтської анексії балтійських держав, їхні політичні представництва на еміграції розгорнули широку кампанію, щоб пригадати світові долю тих держав, спонукати великі держави світу стати на оборону ліквідованої брутальною червоною Москвою незалежності. Створені комітети за відновлення незалежності Естонії, Латвії й Литви звернулися на сторінках великих газет із закликом до світової opinio і до сумління вільного світу визнати вимогу свободи для людей і народів, малих і великих, покладену в основу хартії Об'єднаних Націй. В своєму заклику, підписаному представниками провідних кіл американського громадянства і репрезентантами національних еміграцій, в тому числі с. п. президентом УНР в екзилі д-ром Степаном Витвицьким та списком Стенфорд упр. Пасифіку Шмондоком, вони стверджують, що не можна говорити про право на самовизначення і про боротьбу за колоніалізм, поки під ярмом московського імперіалізму і колоніалізму нагортається цілий ряд народів.

Українці у вільному світі прислухаються до цього заклику і візьмуть організовану участь у великій маніфестації за свободу поновлених націй, що відбудеться в суботу 13 листопада і завершиться передачею вимоги Об'єднаним Націям узяти під розгляд Генеральної Асамблеї ООН і балтійську проблему і справу совєтського колоніалізму взагалі.

За рівновагу ціни і заробітків

Минулого тижня несподівано виринув поважний конфлікт між американським урядом і однією з найважливіших галузей важкого промислу — алюмінію. Три найбільші продуценти алюмінію проголосили — без попереднього порозуміння з урядом і без його згоди — що вони підвищують ціни від 12 до 25 центів за фунт того металу, залежно від його якості. Президент Джексон заарештував так само гнівно на цей хід алюмінієвих потенціалів, як три з половиною роки тому президент Кеннеді на подібний хід магнатів сталевих промислу. Тоді, під натиском уряду, який розпоряджася різними можливостями репресій, володарі сталевих промислу відкликали запроваджене підвищення ціни. Тепер згадані продуценти алюмінію не заохотили зробити цього. Тоді уряд вирішив кинути на ринок 200.000 тонн алюмінію з державних запасів, які становлять 2.500.000 тонн, — щоб протидіяти підвищенню ціни. Водночас преставники уряду в особах секретаря оборони Роберта МакНамара, секретаря фінансів Генрі Г. Фовлера і голови Ради Економічних Дорадинок президента Горднера Аклі на спеціальній пресовій конференції заарештували підвищення ціни на алюміній, як економічно неоправдане, суперечне з політикою рівноваги ціни та заробітків і тому — загрозливе з погляду стабільності долара. До їхнього становища приєднався також д-р Волтер Геллер, голова Ради Економічних Дорадинок за президентури Дж. Ф. Кеннеді.

Справа набрала принципового характеру: чи і посідаючи державна влада повинна вливати на зберігання такої рівноваги між цінами на промислові вироби і заробітками робітників, щоб не загрожувала інфляція. Ясно, що в країні, де промисел і торгівля спираються на священному принципі приватної власності, ініціативи і вільного підприємства — продуценти надзвичайно чулі на пункти свободи рухів і наче автоматично ворожі супроти втручання держави в нормування ціни. З другого боку — керівні державні кола не можуть байдуже придивлятися шораз вищий спір ціни і заробітків. Вихід із ситуації в самоконтролі робітничих спілок, які вимагають і осягають шораз вищий заробіток для робітників, і продуцентів, які повинні бути скромнішими в вимогах зиску, що з них повільний відсоток мусить іти на інвестиції.

Поза сучасною економічною справою має й політичний аспект. Після згаданого вище конфлікту між президентом Кеннеді і сталевим промислом — в колах американських промисловців і фінансистів виникли настрої неприязни до уряду, який нібито односторонньо фаворизує робітництво. Президент Джексон старався протидіяти тим настроям, що виразилися, як це робив його попередник. Проте, теперішній конфлікт доводило ціни на алюміній може збільшити — настороження великого американського капіталу проти демократичного режиму. Очевидно, що це не лежить в інтересах ані Демократичної партії, ані всієї державної економіки, особливо в період її дальшого великого зросту. Деякі фахівці твердять, що цей зрив навіть завеликий. І тому має автоматично породжувати загрозливу інфляцію. Але ж і самі фахівці погоджуються, що поки число zatrudнених в ЗДА б'є чимраз нові рекорди і такі ж нові рекорди б'є загальний добробут, то не існує поважної небезпеки для держави.

Мих. Килимник

ДЕЩО З БРАЗИЛІЙСЬКИХ ВИБОРІВ

Куритиба. — Часткові вибори губернаторів 11-ох естад та голів окремих міських управ у Бразилії, що відбулися 3-го жовтня, нічого особливого не принесли. Показка урлявних кандидатів у більшості естад майже нікого, крім уряду не заскочила. Вилітання під час виборчої кампанії найгидкіших помпів на голови кандидатів також не с тут віською новиною. Витрата величезних грошей на пропаганду — річ звична, бо в Бразилії, на жаль, ще й досі на виборні становища дивляться, як на дуже добрі "негоді", для опанування яких варто вивернути кишені. Бо в разі перемоги гроші швидко повернуться з казначейства відсотками.

У містечку Сан Мігелі дос Кампос, естадо Алягоа, на "префейта" вибрано рівними голосами — ні одним більше, ні одним менше — аж дві особи відразу: Онірі Корреа і Діней Суареса. Виборчий трибунал вирішив, що "префейта" буде старшим віком, тобто Корреа. А цей, почувши радісний вістік, тієї ж хвилини... помер на удар серця.

От і все. Але в якій порівняння це може піти з виборами минулих років?

Пригадуємо, вибирали ми губернатора естада Сан Палью. Тоді один з кандидатів, на прізвище Уде Борге, раптом зник з загальною поля зору. Вся преса величезними літерами на перших сторінках запитувала: де подівся Уде Борге? Про це саме запитувало в трамваях, автобусах, на залізницях, в крамницях. Сенсация величезна. Та інші кандидати, щоб відвести від себе підрозлі погляди, найняли найкращих детективів, і ті протягом доби виявили Уде Борге в одному далекому селі, де він, у затишку, відпочивав, попивав кашасу та заїдаючи її шураскою.

На цьому Уде Борге не спинився. Тієї пори в Сан Палью стояла велика спека, посуха з'їдала всю рослинність. Уде Борге оголосив, що він негайно зробить дощ. За його наказом у повітрі з'явилася кілька літаків, які на великій висоті випустили довгі зовні диму, і дійсно — трохи крапель упало на землю, давши себе під час лету сфотографувати. Наступного дня ті краплі, в дуже побільшеному вигляді, з'явилися на фотках часописів з приміткою: ці краплі є подарунком мешканцям Сан Палью від кандидата на губернаторство. Отже, коли його оберуть, то він в разі потреби викликає справжні дощі.

В одному невеличкому місті, в естаді Мінас Жерайс серед обраних на радних фігурувало ім'я, зовсім не знає членам виборчого трибуналу. При перевірці з'ясувалося, що те ім'я належить не людині, а... цапові, який завжди промишляв на базарі, де й здобув собі популярність.

Однак, здається, всі виборчі бразилійські "рекорди" побило теж невеличке місто Палмейра. Там під час

виборів "префейта" редактор місцевої газети виписав страшний неподобств про негідного йому кандидата, представивши його як зваблителя молоденців дівчат, шахрая, розтрятника державних коштів, підблюдвача банкових чеків, конокрада і... автокрада.

Таке обвинувачення появилося за день перед виборами, тож спростувати його не було вже часу. Кандидат, розгоришувши ранком газету й прочитавши в ній "напис" про себе, негайно озброївся, взяв собі на допомогу кілька охочайдів і вирушив у похід. Саме тоді випало якийсь свято, і богомільна Палмейра майже вся була в своїх трьох церквах.

Біля брами першої церкви кандидат натрапив на редактора. Кілька дужих рук відразу ж приперли його до паркану, і обновлений кандидат, тримаючи нагогого пистолета, тицьнув до самого носа редактора газетою і крикнув: прорик!

— Ти набрався на мене, тож тепер мусиш з'їсти свою брехню доостанку, не запиваючи. Ну, швидше, а то... — і ціпка пистолета піднеслася до рівня очей настрашеного виразника місцевої громадської думки.

Дивитися на подію виступали люди з церкви і сусідніх домів.

Газета мала шість сторінок, тобто три аркуші. Кандидат, наче пучок сіна, коли гудуть коня, держав один листок в руці, а редактор мовчки його відкинував, перекошував і з натугою копав. Люди весело реготали, різніми вигукми заховаючи споживача такої незвичайної іллі.

Коли останній клапчик "місцевої громадської думки" зник у роті її творця й надхнення, його, в супроводі натовпу цікавих, повели під іншу церкву. Там повторилося дословно те саме, що й під першою церквою. Кандидат виголося вирик, після чого редактор, без жадного заперечення з його власної руки з'їв другий аркуш газети.

Біля третьої церкви, де вже збиралася ціла Палмейра, часом був повністю спокійний, виповнивши шперт редакторів шлунок. Аж тоді прилюдно регабітований кандидат змолотився. Засунувши в кишеню пистолет, він, з виглядом переможця, доброзичливо звернувся до редактора: "А тепер ходи до бари і випий там пива скільки влізе за моє здоров'я — на мій рахунок."

Отже, минулі вибори в Бразилії виходили куди веселіше, ніж теперішні.

На авіації в Лондоні продано американський прапор з 15 смугами і 15 зірками, майбутні часів Джорджа Вашингтона, за 15.120 дол. Власником того прапора, пані Барбара Соме, знайшла його між старим драгманом на стрижку. Її сусід дав їй за прапор 280 дол. і вона спершу хотіла його продати за ту суму. Купив його на авіації Едгард Бронфман, директор одної з найбільших американських дитячих гарячок у Нью-Йорку.

Д-р Михайло Кущієв

АДМІНІСТРУВАННЯ ЛІТЕРАТУРОЮ

З'їзд совєтських письменників у 1957 році знову повернув літературу на ґрунт контрреволюційних засад, нахацуючи їй іти стежкою, визначеною партією. Але це не був цілковитий поворот до минулого: стежка незначно поширилася, в її межах по-стала можливість обирати форми і теми творів. Література має далі плисти між Сциллою схематизму і Харідою натуралізму, уникаючи "безконфліктності" і "лякування", з одного боку, а песимістичних оцінок совєтської дійсності — з другого.

"Совєтська література — читасмо у зверненні ЦК КПСС до учасників з'їзду, — зазнала шкоди внаслідок виявленої в деяких творах тенденції ідеалізувати дійсність, і промовчати про конфлікт... Інші пішли задальо в напрямі натуралістичної критики, статтями наклепи на совєтське суспільство, ставлячи совєтському народові несправедливі й неоправдані закиди... З'їзд, достосовуючись до цієї рецепції, визнав "Відлугу" і "Пори року" невідлужними творами, але не затарував їх авторів, що більше, навіть вибрав їх до управлієнської Доби Жданова минула, але які вважали на майбутнє?

Визавіки Центрального Комітету партії не були під впливом огляду ясні. Послання партійного нагляда над літературою може піднести її на децю вищий рівень, але ставить письменника в позицію неспівності. Як, залишаючись оптимістом, уникнути схематизму? Де закінчується ота дозволена критика совєтської дійсності, а де починається "натуралізм"? Який письменник може бути певним, що йде правильним шляхом, а не застряг уже однією ногою в трясині формалізму? Точні інструкції Жданова не залишали прийнятими місця сумніви, псевдoliberalізм Хрущова, а згодом Брежневського, криє в собі засідки. Поширення вікна торжис, в якій перебував совєтська література, може випустити децю світла, але не дає свободи в'язів.

Ресекрація помилок. В чому офіційні совєтські чинники добували помилки в адмініструванні літературою сталінської доби? Майже всі совєтські автори на терені СССР, як і в сателітних державах, стверджували, в період т. зв. "відлуги", що головні помилки виявилися в тенденціях командувати, вести творчість "за руку", визначати їх творчі праці, завдання безпосередньо суспільно-політичної функції або "ілюстрації" функції. Методи політично-ідеологічної праці не були — на їх думку — властиві: замість переконання застосовувалося "покривання, таврування, засудження". Це привело, на їх думку, до повного зануку творчої діяльності не однієї літератури, а й інших мистецтв.

Де шукати надхнення?

Офіційні чинники добувають вихід із цієї ситуації в сміливіший творчий ініціативі, придалений у попередньому періоді. Але до чого має письменник звертатися за надхненням для своєї праці? Очевидно — до партії. "Здається, наші письменники і мистці, — пише московська "Правда", — відчують деколи брак живого, особистого контакту з людьми, що керують нашим політичним, державним і господарським життям". Розмови з цими людьми могли б не тільки "допомагати творчості, але й давати їй більше розуміння нашого життя", але також "осмілювати творчі задуми, побужувати рух думки на високому рівні."

Перший раз 30-го вересня 1919 року, коли ми здобули Київ і музеї відступили. Другий раз 25 січня 1920-го року, коли наш політичний провід залишив армію напризволяще — і представники фронту були змушені вжити на себе відповідальність за політичний провід. Вліті 1946 року, коли я, як представник ЗУАДК, приїхав на відвідини до Української Діляції "Галичина" в Римі, в Італії, я застав там 10.000 української молоді за дотримання, без всякого політичного і військового провладу, теж зданих напризволяще, з британським молодим сотником, як командиром тавбору.

Коли я вернувся до Риму, щоб піти на приватну аудієнцію до Папи Пія XII, звернувся до мене американський капітан із запитом, чи я знаю наших церковних достоянників і чи вони надійний елемент для альянсу? Я відповів, що таке питання мене ображає, а коли він має інші запити, я дам відповідь після приватної аудієнції до Святого Отця, призначеної на 1-шу годину. Капітан спам'ятався і перепросив мене за такий недипломатичний

розвивати здібності до ширших узагальнень". Адміністратори літератури переконані, що письменник, пущений самопас, може легко забути, в кожному разі не матиме певності, чи йде він визначеною стежкою, чи сходиться у багнюку середі. Розмова з високим партійним чинником розвіє його сумніви й унапрямить відхилення. Він зможе тоді сміливо взяти перо і йти до мети без побоювання і вагань. Очевидно, адміністратори літератури стоять твердо на становищі, що уявлення про суверенність мистецтва, які час від часу вириваються з-під тавра, уявлення про те, що творці самі для себе є найбільш авторитетними суддями — мусить зустрітися з найшкідливішою відсічкою.

С в цьому всьому своєрідній гра суперечностей, притягальна для багатьох діячів совєтського життя. Облегчується контрольний натиск, щоб крізь щільну, яка при цьому постанала, вулицю децю світла, а водночас мистецтві намагаються шукати надхнення там, куди вже жадний промінь не доходить — у представників партійної гієрархії. Створюється зачароване коло, ілюстрація неможливості вибрати з дилемми породженої бюрократизацією творчості.

Перфекціонізм à rebours. Отже йдеться про погодження мотиву користності з мотивом літературної вартості, про переформування літератури в успішне знаряддя партії. Література, в інтенції партійної гієрархії, має, оперуючи власними й засобами, поби партії і поліції, боротися за виховання "нових людей". Тематику соцреалістичної літератури з конечності обмежують утилітарні мотиви. Складність людської психіки і зв'язана з нею діяльність індивідуальних переживань, пошувань та пристрасей — для неї не доступна. Совєтська людина майбутнього — це людина з грубо тесаного психікою, здібна тільки до певних типових емоцій, опанована однією тільки пристрасею — пристрасею продукції.

Внутрішні конфлікти, відторгнення ірраціональних сторінок людської природи — "перехити капіталістичної доби" і в комуністичному суспільстві мають належати до минулого. Тематика доби "будови комунізму" — це переможа боротьба нових ідей з примарами буржуазної спадщини, з "релігійними пережитками", з усім, що перешкоджає матеріалістичному розумінню світу. С в цьому під перфекціонізму à rebours, віра в можливість засадничого спрощення людської природи, уліщення психіки людини по лінії директив Центрального Комітету.

Ця мішанина пропаганди, фікції і психологічного примітиву не може створити літератури, але відторгнення правди життя було б контрреволюцією. Отже, залишається нудота, в диких випадах якої замирюють таланти і згасав творчий запал. (Київ)

наших громадських і церковних сил? Для нас важливо, що ми живемо в місті братньої любові, де проголошено незалежність наймогутнішої нині держави — ЗДА; проголошено пром'яту Деклярацію Незалежності; де 26 жовтня 1918 року представники поновлених Австрійських народів підписали теж декларцію незалежності своїх народів, між ними й Українці; в цьому місті створено найбільшу українську гуманітарну інституцію, визнаючи не тільки урядом ЗДА, але й урядами усіх вільних країн — Злучений Український Американський Допомоговий Комітет.

Хай же Філадельфія буде тим зворотним пунктом у житті нашої імміграції! Від імені всіх комбатантських організацій, які об'єднують тих, що брали участь в зриві Першого Листопада, як і тих, що пішли нашими слідами, себто членів 1-ої Діляції УНАРМ та Української Повстанської Армії — звертаємося до нашого світового і церковного провладу: злучайтесь, скличете Світовий Конгрес Українців та

Д-р Володир Галаш

1-ий Листопад і наші завдання

Доповідь виступає на Листопадовому Святі у Філадельфії 31-го жовтня 1965-го року

Але ми в Європі про це ніколи не знали, бо не було між нами зв'язку. Не було такого зв'язку й під час другої світової війни ні з З'єднаними Державами Америки, ні з Канадою, хоч там ми вже мали навіть своїх парламентарних послів. А американські поляки прислали уже в 1919 році цілий корпус генерала Галера на допомогу Польщі.

Під час святкування 25-ліття Українського Конгресового Комітету я подав коротку історію громадської праці нашої Філадельфійської громади, почавши вже від 1918 року, на те тільки, щоб пригадати, що наша теперішня праця, праця т. зв. політичної еміграції з тілків слабийм збитком праці, веденої звичайною еміграцією вже 40 років тому. Але й ця

праця була невиспівною, і тому вона мусить бути посиленна, коли хочемо мати державний успіх. Завданням еміграції не є будова України в Америці чи Канаді, — але використання наших зв'язків із західним світом, навізання добросусідських відносин із сувереними державами — чого нам бракувало в 1917-му і в пізніших роках, чого бракує й тепер. І коли ми хочемо скликати Всеукраїнський Конгрес, то в першу чергу на те, щоб українська еміграція в кожній країні Західної Європи, Північної та Південної Америки виявила свої успіхи чи неуспіхи в навізання цих добросусідських відносин.

У мого життя я знаю кілька випадків, коли наші зв'язки трагічно недописали

Д-р Михайло Кущієв

Де шукати допомоги в потребі

"Куди я маю звернутись?" Таке питання можна почути досить часто. У більшості американських міст десятки громадських і приватних організацій готові допомогти тим, хто такої допомоги потребує в разі хвороби, нещастя чи чогось подібного. Проте, часто людям важко знайти організацію, яка могла б допомогти в їх спеціальних проблемах.

Для цієї мети Філадельфіяська Рада міста вдала корисну брошуру під назвою "Як шукати допомоги в разі потреб?". Там перераховано понад сто різних проблем з інформаційними, куди звертатися за порадою. Поданий нижче список — тільки невелика частина цілого — розділів свідчить про різноманітність розв'язуваних проблем не тільки в самому Нью-Йорку, але й по більшості інших міст: Старість, Алькоголізм, Артрит, Сліпота, Дітячі притулки, Шпиталі для тих, що виходять, Денні дитячі ясла, Глухота, Негайна лікарська допомога, Шукання праці, Серцеві хвороби, Безпритульні чоловіки та жінки, Іміграція та натуралізація, Юридична допомога, Опіка над матерями, Психічні недуги, Освіта, Соціальне забезпечення, Каліцтво, Дефекти мови, Забобоння, самогубство, Тимчасові притулки, Квартирна рента, Подорожі, Туберкулоза.

Майже кожний з нас час від часу стає перед лицем тої чи іншої проблеми і питає сам себе: "Куди я маю звернутись?" Допомога дається не тільки тим, що не мають грошей, але й тим, що стоять перед проблемами здоров'я та добробуту.

Припустимо, що ви негайно потребуєте лікарів. Або домовласник заважає, що ви мусите звільнити, помешкання, а ви не знаєте, чи він має право виселити вас. Ви недовчуєте і не маєте грошей на купівлю слухового апарату. Або ви маєте притилки чи родича, що приїждить до Америки, і треба йому допомогти з переїздом від порту до місця призначення. Або хтось у вашій родині захворів, і вам потрібна медична сестра.

На всі ці й десятки інших проблем ви знайдете корисні інформації у згаданій брошурі. У більшості американських міст є такі інформаційні організаційні центри та допомогові організації під назвами "Громадська Рада" (Комітеті Кансї), або "Комітеті Чест" або "Юнайтед Фонд" або "Гетс енд Велфєр Кансї" або "Юнайтед Комітеті Сервіс". До різних стейтх вони називаються по-різному, але подані вище назви дуже поширені. Шукайте їх у телефонній книжці, а якщо не знайдете — зверніться до публічної бібліотеки або до редакції місцевого часопису.

Знаючи, куди треба звернутися, це часто вже наполовину виграний бій за потрібну вам допомогу. Американська Рада

встановить напрямки державної праці! Коли дійсно "святкуємо Першого Листопада, коли визнаємо ті ідеали, які присвічували українському державному провладу в день 1-го листопада 1918 року — з'єднаймо свої світські й церковні сили, наладдаймо зв'язок з Красом, щоб грядучі події застали нас об'єднаними між собою та з державними прилелдями поза кордонами України. Зокрема, щоб Америка та Канада зрозуміли і визнали боротьбу нашого народу за незалежність.

Хай цей закид вийде з Філадельфії, де 1928-го року вперше відсвяткувала 10-річчя Першого Листопада — Стрілецька Громада. Це буде дійсне святкування Першого Листопада, як державного нашого свята, це буде найкращою пошляною для тих, які склали свої долі за державне життя України. Шойно тоді, і тільки тоді, ми зможемо сказати із щирого серця, що зробили все, щоб і "славу і волю і честь, Рідний Краю, здобути Тобі". (Київ)

